

ІСТОРИЧНА ПОЕТИКА

УДК 80'02:801.73

КЛАСИЧНА ФІЛОЛОГІЯ І ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Маркіян Богданович Домбровський

orcid.org/0000-0002-8010-9422

leomarek@gmail.com

Кандидат філологічних наук, доцент

Кафедра класичної філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

Вул. Університетська, 1/436, 79000, м. Львів, Україна

Анотація. Розглядається класична філологія – найдревніша з філологічних дисциплін. Акцентовано, що попри засадничу текстоцентричність, класичній філології переважно не властивий іманентний підхід до художнього тексту. Іманентні підходи розвивалися в нових філологіях, де мову не треба долати, реалії – коментувати, а позатекстову ситуацію – реконструювати. Тому до античної літератури новіші методи взагалі застосовуються нечасто, адже у фаховому вивченні античної літератури неминуча монополія класичної філології: професійні студії тут просто неможливі без знання мови і включеності в класичнофілологічну традицію. Зроблений висновок про важливість налагодження комунікації класичної філології і власне літературознавства, що відкрило б не лише старі тексти для нових методів, а й класичні методи для нових текстів.

Ключові слова: класична філологія, літературознавство, іманентний підхід до тексту, коментар, позитивізм у літературознавстві.

Класична філологія посідає особливе місце в системі філологічних дисциплін. Зайве говорити, що всі „нові” філології вийшли саме з класичної філологічної традиції. Тут закладалися підвалини загальнофілологічного мислення, а зокрема, й основи наукового вивчення літературних текстів.

Історія класичної філології як окремої дисципліни налічує понад дві тисячі років. Від александрійської епохи і донині тут відточувалася спеціальна методологія, своє розуміння предмета, своя філософія дослідження, вишколювалися нові і нові покоління

дослідників. За десятки століть класична філологія виплекала унікальну традицію, збрала багатющий банк даних про античну культуру – про світ текстів, з якими вона працювала. Класичний філолог завжди був і залишається тим добросовісним „хранителем фондів”, без якого не було б ніякої науки про старі тексти і цивілізації. Завдяки класичній філології античний світ не лише відкривається нам у німих археологічних свідченнях, але й промовляє живим голосом: „solae litterae loquuntur: caetera monumenta muta sunt” („лише тексти промовляють: всі інші пам’ятки – німі”), – писав у ХІХ ст. німецький філолог Готфрід Германн [13, с. xv]).

Класична філологія – не тільки колыска всіх сучасних філологічних дисциплін. Вона не раз стимулювала ключові повороти і течії в інтелектуальній історії Європи. Досить згадати біблійну герменевтику (т. зв. *philologia sacra* – „священна філологія”), без якої важко уявити спершу середньовічну філософсько-теологічну думку, а згодом – реформацію, чи ренесансний гуманізм, якого не могло бути без докладного філологічного вивчення античної текстової спадщини; втім, і сучасні культурологічні концепції, що підходять до культури як до тексту, теж у засаді своїй не обійшлися без фундаментальної класичнофілологічної настановленості до свого предмета – без її культу тексту.

Особливість **матеріалу**, з яким працювала класична філологія, визначила її специфіку, а разом сприяла й „цеховій” герметичності цієї дисципліни – через доступність лише для „вибраних”, для тих, хто пройшов багаторічну „школу посвячення”. Вивчення старих текстів, писаних старими мовами, вихоплених зі старих забутих контекстів, вимагає, насамперед, великої і скрупульозної підготовчої роботи, спеціального, віками напрацьованого, суто технічного апарату. Ця підготовча з погляду літературознавця робота, – зокрема, й те, що Бахтін би назвав риштуванням, яке, вивчаючи естетичне, естетик повинен вчасно відкинути [2, с. 47], – усе це неминуче відволікає класичного філолога від власне літературного. Тому природно, що новітні літературознавчі методи розвивалися вже не в рамках класичної філології, а в народжених з неї нових філологіях – у ході вивчення сучасних дослідникові текстів, де ніщо не відволікає від суто літературознавчих предметів, де мову не треба долати (вона переважно рідна й добре відчутна дослідникові, який у ході аналізу може сміливо покладатися на власне інтуїтивне відчуття, звірятися з

ним), реалії (знайомі дослідникові зі щоденного життя) не треба спеціально вивчати (і коментувати), всю позатекстову ситуацію не треба реконструювати – де все це дається дослідникові само і, принаймні на перший погляд, не вимагає спеціальних пояснень.

Матеріал визначив специфіку класичного філологічного підходу, а унікальність, древність і особлива поважність, а як наслідок – інертність **традиції** її закріплює, оберігає й консервує.

Як відомо, поштовхом до виокремлення філології як особливої дисципліни зі своєю докладно випрацюваною спеціальною методологією стала потреба систематизації й оцінки рукописів, що збиралися в Александрійській бібліотеці (від III ст. до н. е.). Таке завдання визначило характер і форму досліджень, що їх провадили перші професійні філологи, які намагалися здійснити каталогічний, інвентарний опис рукописів, установити автентичну редакцію тексту давнього автора на основі зіставлення різних редакцій (з цього народилася текстологія як одна з провідних класичнофілологічних дисциплін), пояснювали й описували мовні особливості, специфічні реалії, супроводжували даними з „позатекстового контексту” (життя автора, історичні обставини), наводили аналогії й паралелі з іншими текстами тощо. В результаті, з такої практики виробилася найдревніша форма філологічної праці – коментар (пор., як про це пише С. Аверинцев [1, т. 7, стб. 973]). Недивно, що для дисципліни, яка від самого початку була покликана вивчати й оберігати традицію, поняття традиції набуло свого роду сакрального значення. Закономірно, що первинна настановленість до предмета передавалась від покоління до покоління і визначала характер класичної філології впродовж усієї її історії. Зокрема, й коментар став не лише найдревнішою, але й найкласичнішою формою філологічної праці – прототипом усіх інших її форм (пор. [1, т. 7, стб. 973]).

У класичній філології (на відміну від нових) коментар досі залишається однією з обов'язкових форм вивчення тексту.

У традиційному коментарі докладно пояснюються реалії, біографічні, історичні, культурні контексти, граматичні і лексичні особливості, фігури мови, риторичні і художні засоби, теми, мотиви; обов'язковий пункт усіх коментарів – якнайповніше наведення паралелей з інших текстів – чи до мовної особливості, чи до поетичного мотиву. Класичний коментар часто супроводжує також критика тексту (*apparatus criticus*), де відображений актуальний стан текстологічних студій над відповідним текстом.

Більшість наукових коментарів мають ґрунтовну вступну частину (як загальну, так і до окремих малих творів чи розділів), яка часом розростається до обсягу самостійної монографії – особливо це стосується старих коментарів ХІХ ст. (пор., напр., [10]). У такій вступній частині, відповідно до сучасного стану вивчення, дається загальна характеристика тексту і його контекстів – загалом за тими ж аспектами, що й у самому коментарі. Тут маємо зведення біографічних даних про автора, про історію і обставини написання тексту, культурний і суспільно-історичний контекст, у якому перебував автор і який відображений у тексті, описується зміст, тематична структура, характеризуються персонажі і прототипи, розбираються основні мотиви, описується метрика, пояснюється композиція тексту, характеризується мова – з увагою до особливостей, які вирізняють даний текст з-поміж інших чи поєднують з іншими подібними, – дається жанрова характеристика. Додатково такий коментар часто супроводжує колекція античних свідчень про текст і його автора (т. зв. *testimonia*), а також різного роду допоміжні індекси. Нерідко до коментаря долучають нову бібліографію тексту (пор. [16]).

Такий коментар дає досконалий опис тексту в усіх його традиційних для класичної філології аспектах, за виробленим століттями шаблоном. Він стає своєрідною енциклопедією тексту, каталогом проблем і сумою їх вирішень. А заразом – і стимулом, орієнтиром для подальшого вивчення проблемних питань. Вивченню цих питань – часто дуже часткових і конкретних – присвячуються згодом численні статті й монографії, які так чи інакше продовжують дослідницьку традицію, зведену в коментарі.

Показово, що в класичній філології віддавна існує традиційний „жанр” „коротких зауважень”. Скажімо, один з найдавніших і найавторитетніших класичнофілологічних журналів – оксфордський *Classical Quarterly* – у кожному числі має обов’язковий розділ „Shorter Notes”, де друкуються різного роду зауваження, міркування, пропозиції філологів щодо тлумачення певного рядка, речення, фрази, слова у того чи іншого автора. За своєю природою ці зауваження власне і є такими собі доповненнями до коментаря.

Поступово в таких працях накопичується матеріал для нового „виправленого й доповненого” видання коментаря, яке й з’являється за кілька десятків років, коли нагромадиться відповідна сума нових спостережень, коли нове покоління дослідників повважає за потрібне оновити „банк знань” з відповідного тексту.

Така модель студій не дає революційних проривів, несподіваних поглядів, але дає стабільні, витримані часом і авторитетом традиції, якість та надійність суджень.

„Коментаторська школа” залишила свій відбиток не лише на практиці „малих наукових жанрів”. Більші монографічні праці – як загального, так і спеціального характеру – часто також зазнають впливу цієї школи: насамперед самим способом розкриття теми, який видно вже зі структури роботи: коли праця поділена не за аспектами проблеми, а за окремими еклогами, елегіями, піснями, розділами тексту. Можна це побачити на прикладі, скажімо, римського елегіка Тібуллу: пор. праці Д. Левина [15], Р. Болла [11], Ф.-Г. Мутшлера [18], К. Рамбо [21], П. Лі-Стекама [14] чи, меншою мірою, Д. Брайта [12]. Особливо виразно такий коментаторський підхід видно в Лі-Стекама, чия праця фактично є порядковим розбором елегій (але, на відміну від власне коментаря, – з акцентом на спеціальній, задекларованій у монографії, проблемі).

Показова також практика створення цілих великих монографій, присвячених одному невеликому творові на кілька десятків віршових рядків (одна еклога, елегія тощо). Якщо знову звернутися за ілюстраціями до тібуллознавства, то така праця П. Пестгенса [20] про першу елегію другої книги (значну частину монографії знов-таки складає докладна порядкова інтерпретація тексту), а також дві монографії В. Віммеля, присвячені відповідно першій [23] і другій [24] елегіям першої книги. Ці дві монографії є продовженням іншої розвідки В. Віммеля, присвяченої „ранньому” (в розумінні автора) Тібуллові [22], де бачимо теж поелегійний розбір (І. 4, 8, 9, 10, 3).

Такого роду виклади, фактично, є чимось середнім між загальним вступом до малого твору й докладним коментарем до нього. Тут проявляється, підтримується і розвивається унікальна школа інтерпретації, власний класичнофілологічний стандарт *close reading*, який з-під пера глибоких і оригінальних дослідників виливається в такі тонкі студії, як, скажімо, праці А. Содомори (пор., напр., [8]). І тут маємо зразок того, що класична філологія може запропонувати „загальному” літературознавству в плані методології.

Однак, попри засадничу текстоцентричність, класичній філології загалом не властивий **іманентний підхід** до тексту. В класичнофілологічному трактуванні тексту найчастіше знов-таки можна відчувати тінь перших, „бібліотечних”, віків філології. Класичний філолог схильний зводити вивчення тексту до

якнай докладнішого опису без проникнення в природу текстової субстанції. Для класичного коментатора (і дослідника „коментаторської школи”) текст – свого роду „одиниця зберігання”, якій треба дати докладний інвентарний опис, встановити її місце в ряді інших таких одиниць – за наперед усталеними критеріями. Такі студії дають досконалий технічний, мовний, культурний реалійний опис тексту – з усією можливою супутньою інформацією і якнай докладнішим простеженням його літературної та позалітературної генези, з якнай акуратніше виведеними всіма паралелями, „моделями” тощо. Але проникнення в природу художнього переважно вже не належить до завдань таких праць. Утім, це риса не лише класичної філології: як писав М. Лотман ще у 1970-х рр., „прагнення пояснити явище його витокami властиве дуже широкому колу цілком сучасних культурних моделей” [5, с. 207].

З цього погляду класик літературознавчого **позитивізму** І. Тен, коли ще у ХІХ ст. закидав філологам, що вони вдаються „в чисте ерудиторство і примітивне бібліотекарство” [17, с. 112], мав на це певні підстави. Щоправда, позитивістичний підхід до літератури стояв зовсім не так далеко від філологічного, як могло здаватися. А іманентне вивчення тексту ще менше вписувалося в позитивістичну парадигму, ніж у філологічну. Натомість обидва підходи насправді сходились у своєму ставленні до тексту як до документа. Тільки класична філологія цінувала його *per se*, а позитивізм – лише як свідчення епохи [9, с. 13]. Не дивно, що врешті у ХІХ ст. позитивістичний дух дуже впевнено ліг на ґрунт класичної філології і багато в чому перемандрував разом із нею не лише у ХХ ст., але й у нинішнє постмодерне ХХІ.

Позитивістична налаштованість ХІХ ст. ще більше перенесла в класичній філології (яка й сама не схильна була до строго літературознавчого вивчення) акценти з літературознавчих проблем на радше ширококультурологічні, історичні. Найбільші гранди класичної філології ХІХ – початку ХХ ст., насамперед, робили прорив у текстології, в герменевтиці тексту, в загальнокультурологічних і історичних концепціях, але не в літературознавчих. Для У. Віламовіца історія була повноправним предметом філолога [3, с. 109]. У російського філолога О. Іоніна (під явним впливом іншого німецького гранда А. Ф. Бека) читаємо особливо виразно, як розуміли співвідношення історичного і власне філологічного в філології тодішні класики: „Завдання філології – історичне вивчення давніх народів, для якого, звісно, необхідне

знання давніх мов” [4, с. 294]. Отже, філологія *sensu stricto* тоді чітко ставилася на службу історії. Цього „комплексу служниці” філологія повною мірою не позбулася і в ХХ ст.

Звичайно, літературознавча лінія завжди існувала в класичнофілологічних студіях, а особливо впевнено посіла своє місце у ХХ ст. Як писав про поч. ХХ ст. М. Гаспаров, на той час „філологи навчилися бачити в поезії насамперед поезію” [3, с. 109]. Але, коли придивимось уважніше до характеру тих літературознавчих інтересів, то побачимо, що, по-перше, позитивістична налаштованість залишається дуже відчутною, а, по-друге, навіть строго літературознавчим працям часто бракує знов-таки цілісного й іманентного погляду на предмет. Знову більше розбираються окремо взяті питання, знов акцент більше робиться на генериці, на моделях і впливах, дослідники уникають цілісних розборів і проникнення в природу, в „архітектоніку” художнього. Цілісне бачення внутрішніх конструкцій пропонують хіба що для авторів, які самі до цього заохочують, де твір виразно символічного і профетичного характеру (як-от Вергілієва „Енеїда”: пор. відому працю В. Пешля [19]). Менші ж поети – як елегіки, лірики – до такого цілісного погляду не спонукають, їх „цілість” не лежить на поверхні. Зрештою, й цілості, які досліджують філологи в того ж Вергілія – це радше цілості раціональні, а не образні, не естетичні. Показується символічна, культурологічна структура, але не образна, емоційна, феноменологічна. Образне підмінюється раціональним.

Радянська класична філологія мала тут свою специфіку: добру частину ХХ століття вона розвивалася багато в чому відірвано від філології західної. Традиція філології як точної науки зі своїм спеціальним науковим апаратом, з особливою вагою текстології тут практично перервалася – через відірваність від бібліотек, недоступність для вивчення нових папірусних знахідок, ускладненість будь-якої комунікації зі світовою науковою спільнотою. У дослідженнях з історії античної літератури позитивістичний дух, який європейська класична філологія увібрала в себе ще в ХІХ ст., а в ХХ ст. часто намагалася позбутися, тут твердо зафіксувався, та ще й із немінучими політично нав’язаними марксистськими акцентами і тенденціями – з обов’язковим соціологізмом тощо. Українська ж класична філологія в такій ситуації з часом узагалі щораз більше зосереджувалася лише на мовних проблемах. Особливо це видно з тем дисертацій українських філологів, захищених зі спеціальності „Класична філологія”

(10.02.14), серед яких уже на схилі радянської доби рідко траплялися літературні. На жаль, у 1990-х рр. в Україні цю тенденцію закріплено ще й на офіційному рівні – спеціальність „10.02.14” стала суто мовознавчою: „Класичні мови. Окремі індоєвропейські мови” [6]. Тут варто пригадати досвід Росії, де за тим самим радянським шифром „10.02.14” не лише зберегли цілісну класичну філологію, але й доповнили її візантиністикою і неоелліністикою: „Классическая филология, византийская и новогреческая филология” [7]).

У підсумку, на даний час склалося так, що при вивченні античної літератури (як у нас, так і на Заході) взагалі нечасто застосовуються методи сучасного літературознавства (принаймні це стосується іманентних підходів до тексту), адже у фаховому вивченні античної літератури неминуча монополія класичної філології: професійні студії тут просто неможливі без знання класичних мов і включеності дослідника в усю багатовікову класичнофілологічну традицію.

Отже, для дальшого вивчення античної літератури важливим видається налагодження взаємної комунікації класичної філології і сучасного літературознавства. Це дозволило б відкрити старі тексти для нових методів. Зрештою, така комунікація потрібна не лише класичній філології. Застосування класичних філологічних методів при вивченні сучасних літератур також може бути плідним. Приміром, жодна інша дисципліна не може похвалитися такою школою і традицією текстології, лексикографії, практики коментування текстів, філологічної герменевтики, як класична філологія. Цих методологій, зокрема, часто бракує сучасній україністиці.

Може здатися, що існує якийсь внутрішній конфлікт між „новаторством” сучасного літературознавства і „консерватизмом” класичної філології у вивченні літературних текстів. Насправді ж ніякого глибинного конфлікту нема. Вище йшлося про те, що не одне нове віяння в культурній історії Європи отримувало стимул із класичнофілологічного середовища. Не чужі класичній філології й багато сучасних літературознавчих підходів, які генетично з неї родом. Якщо дозволити собі метафоричне формулювання, то можна було б сказати, що треба просто повернути „Одіссеїв” назад до їхньої Ітаки – повернути збагачених досвідом, який вони набули, поки „блукали” новими літературами; застосувати з тим досвідом до літератур давніх, але при тому – з усією повагою до наукової

строгості, точності та глибини традиційної класичнофілологічної основи.

1. *Аверинцев С. С.* Филология / С. С. Аверинцев // Краткая литературная энциклопедия / гл. ред. А. А. Сурков. – М. : Советская энциклопедия, 1972. – Т. 7. – Стб. 973–979.
2. *Бахтин М. М.* Проблема содержания, материала и формы в словесном художественном творчестве / М. М. Бахтин // Вопросы литературы и эстетики. – М. : Худож. лит., 1975. – С. 6–71.
3. *Гаспаров М. Л.* Римская поэтическая и повествовательная литература / М. Л. Гаспаров // Вопросы античной литературы в зарубежном литературоведении / отв. ред. М. Е. Грабарь-Пассек. – М. : Изд-во АН СССР, 1963. – С. 109–168.
4. *Ионин А.* О филологической герминевтике / А. Ионин // Журнал Министерства народного просвещения. – 1863. – Ч. 120 (ноябрь). – Отд. 2. – С. 293–302.
5. *Лотман Ю. М.* Структура художественного текста / Ю. М. Лотман // Об искусстве. – СПб. : Искусство – СПб, 1998. – С. 14–285.
6. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1057 від 14.09.2011 „Про затвердження переліку наукових спеціальностей” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (дата звернення: 01.11.2015).
7. Паспорта научных специальностей [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vak.ed.gov.ru/316> (дата обращения: 01.11.2015).
8. *Содомора А. О.* Студії одного вірша / А. О. Содомора. – Львів : Літопис, 2006. – 363 с.
9. *Тэн И.* Философия искусства / И. Тэн. – М. : Республика, 1996. – 351 с.
10. *Albii Tibulli Carmina / Albius Tibullus ; explicuit L. Dissenius.* – Gottingae : Typis et impensis Librariae Dieterichianae, 1835. – Vol. 1. – сxcii, 128 p.; Vol. 2. – 478 p.
11. *Ball R. J.* Tibullus the Elegist: A Critical Survey / R. J. Ball. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1983. – 253 p. – (Hypomnemata, 77).
12. *Bright D.* Haec Mihi Fingebam: Tibullus in His World / D. F. Bright. – Leiden : Brill, 1978. – xv, 275 p. – (Cincinatti Classical Studies, 3).
13. *Hermannus G.* Praefatio / G. Hermannus // Acta Societatis Graecae. – 1836. – Vol. I. – Fasc. I. – P. iii-xxx.
14. *Lee-Stecum P.* Powerplay in Tibullus: Reading Elegies Book One / P. Lee-Stecum. – Cambridge : Cambridge University Press, 1998. – xii, 328 p. – (Cambridge Classical Studies).
15. *Levin D. N.* Reflections of the epic tradition in the elegies of Tibullus / D. N. Levin // Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt / hg. W. Haase. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter & Co, 1972–. – Vol. II.30.3 (1983). – P. 2000–2127.
16. *Maltby R.* Tibullus: Elegies : Text, Introduction and Commentary / R. Maltby. – Cambridge : Francis Cairns, 2002 – xii, 529 p. – (ARCA, 41).

17. *Mitosek Z.* Teorie badań literackich / Z. Mitosek. – Warszawa : PWN, 2004. – 482 s.
18. *Mutschler F.-H.* Die poetische Kunst Tibulls: Struktur und Bedeutung der Bücher 1 und 2 des Corpus Tibullianum / F.-H. Mutschler. – Frankfurt am Main : Lang, 1985. – 325 S. – (Studien zur klassischen Philologie, 18).
19. *Pöschl V.* Die Dichtung Virgils: Bild und Symbol in der Aeneis / V. Pöschl. – Berlin : De Gruyter, 1977. – 211 S.
20. *Pöstgens P.* Tibulls Ambarvalgedicht (II,1) / P. Pöstgens. – Würzburg : Tritsch, 1940. – vi, 91 S. – (Kieler Arbeiten zur klassischen Philologie 6).
21. *Rambaux C.* Tibulle ou la répétition / C. Rambaux. – Bruxelles : Latomus, 1997. – 115 p. – (Collection Latomus, 234).
22. *Wimmel W.* Der frühe Tibull / W. Wimmel. – München : W. Fink Verlag, 1968. – 283 p.
23. *Wimmel W.* Tibull und Delia: Erster Teil: Tibullus Elegie 1.1 / W. Wimmel. – Wiesbaden : Steiner, 1976. – 120 p. – (Hermes Einzelschriften, 37).
24. *Wimmel W.* Tibull und Delia: Zweiter Teil: Tibulls Elegie 1,2 / W. Wimmel. – Wiesbaden : F. Steiner, 1983. – xiii, 130 p. – (Hermes Einzelschriften, 47).

КЛАССИЧЕСКАЯ ФИЛОЛОГИЯ И ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Маркиан Богданович Домбровский

orcid.org/0000-0002-8010-9422

leomarek@gmail.com

Кандидат филологических наук, доцент

Кафедра классической филологии

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

Ул. Университетская, 1/436, 79000, г. Львов, Украина

Аннотация. Рассматривается классическая филология – древнейшая филологическая дисциплина. Акцентируется, что, несмотря на принципиальную текстоцентричность, классической филологии обычно чужд имманентный подход к художественному тексту. Имманентные подходы развивались в новых филологиях, где язык не приходится преодолевать, реалии – комментировать, а внетекстовую ситуацию – реконструировать. Поэтому к античной литературе современные методы в общем применяются нечасто, поскольку в профессиональном изучении античной литературы неминуема монополия классической филологии: без знания языка и включенности в классическофилологическую традицию такое изучение просто невозможно. Сделан вывод о важности налаживания коммуникации классической филологии и собственно литературоведения, что открыло бы не только древние тексты для новых методов, но и классические методы для новых текстов.

Ключевые слова: классическая филология, литературоведение, имманентный подход к тексту, комментарий, позитивизм в литературоведении.

CLASSICAL PHILOLOGY AND LITERARY CRITICISM

Markiyan Dombrovskiy

orcid.org/0000-0002-8010-9422

leomarek@gmail.com

*Department of the Classical Philology
Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska St. 1/436, 79000, Lviv, Ukraine*

Abstract. The classical philology is the oldest philological discipline. It has been always dealing with the texts written in classical languages. But its object has been various: through the text the classical philology studied a history, a culture, a philosophy, a language, and a literature. Although the classical philology is essentially a text-oriented discipline, the immanent approach to the literary text is not characteristic for it. The immanent approaches usually have been developed in the modern philologies – where the language is not to be overcome, realia are not to be commented, and the extratextual situation is not to be reconstructed. Therefore the methods of the modern literary criticism in general are rarely applied to the ancient literature the thing is that it is the classical philology that inevitably has monopoly on the professional studies in the field of the ancient literature that hardly can be studied on a professional level without a good command of the classical languages and without the scholar being included in the classical tradition. So it seems to be important to establish the cooperation between the classical philology and the literary criticism proper. It may open not only the ancient text for the modern approaches, but also the classical approaches for the modern texts.

Key words: classical philology, literary criticism, immanent approaches to a text, commentary, positivism.

References

1. Averintsev S. S. Filologiya [Philology]. In: *Kratkaia literaturnaia entsiklopediia*. Moscow, 1972, vol. 7, clm. 973–979. (in Russian).
2. Bakhtin M. M. Problema soderzhaniia, materiala i formy v slovesnom khudozhestvennom tvorchestve [The Problem of Content, Material, and Form in Verbal Creative Art]. In: *Voprosy literatury i estetiki*. Moscow, 1975, p. 6–71. (in Russian).
3. Gasparov M. L. Rimskaiia poeticheskaia i povestvovatel'naia literatura [Roman Poetic and Prose Literature]. In: *Voprosy antichnoi literatury v zarubezhnom literaturovedenii*. Moscow, 1963, p. 109–168. (in Russian).
4. Ionin A. O filologicheskoi germinevtike [On the Philological Hermeneutics]. *Zhurnal Ministerstva narodnogo prosveshcheniia*, 1863, no 120 (October), part 2, p. 293-302. (in Russian).
5. Lotman Iu. M. Struktura khudozhestvennogo teksta [The Structure of a Literary Text]. In: *Ob iskusstve*. Saint Petersburg, 1998, p. 14–285. (in Russian).

6. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy No 1057 vid 14.09.2011 „Pro zatverdzhennia pereliku naukovykh spetsial'nostei”* [The Decree of the Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine No 1057 from 14.09.2011 “On Approval of the List of the Scientific Specialities]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (accessed 1 November 2015). (in Ukrainian).
7. *Pasporta nauchnykh spetsial'nostei* [The Documentation of the Scientific Specialities]. Available at: <http://vak.ed.gov.ru/316> (accessed 1 November 2015). (in Russian).
8. Sodomora A. O. *Studii odnogo virsha* [The Studies of one verse]. Lviv, 2006, 363 p. (in Ukrainian).
9. Taine H. *Filosofia iskusstva* [The Philosophy of Art]. Moscow, 1996, 351 p. (in Russian).
10. *Albii Tibulli Carmina*. Gottingae, 1835, vols. 1–2.
11. Ball R. J. *Tibullus the Elegist: A Critical Survey*. Göttingen, 1983, 253 p.
12. Bright D. *Haec Mihi Fingebam: Tibullus in His World*. Leiden, 1978, xv, 275 p.
13. Hermannus G. Praefatio. *Acta Societatis Graecae*, 1836, vol. I, fasc. I, p. iii-xxx.
14. Lee-Stecum P. *Powerplay in Tibullus*. Cambridge, 1998, xii, 328 p.
15. Levin D. N. Reflections of the epic tradition in the elegies of Tibullus. In: *Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt*. Berlin, New York, 1983, vol. II.30.3, p. 2000–2127.
16. Maltby R. *Tibullus: Elegies*. Cambridge, 2002, xii, 529 p.
17. Mitosek Z. *Teorie badań literackich*. Warszaw, 2004, 482 p.
18. Mutschler F.-H. *Die poetische Kunst Tibulls*. Frankfurt am Main, 1985, 325 p.
19. Pöschl V. *Die Dichtung Virgils*. Berlin, 1977, 211 p.
20. Pöstgens P. *Tibulls Ambarvalgedicht (II,1)*. Würzburg, 1940. vi, 91 p.
21. Rambaux C. *Tibulle ou la répétition*. Bruxelles, 1997, 115 p.
22. Wimmel W. *Der frühe Tibull*. München, 1968, 283 p.
23. Wimmel W. *Tibull und Delia: Erster Teil*. Wiesbaden, 1976, 120 p.
24. Wimmel W. *Tibull und Delia: Zweiter Teil*. Wiesbaden, 1983, 130 p.

Suggested citation

Dombrovskiy M. *Klasychna filolohiia i literaturoznavstvo* [Classical Philology and Literary Criticism]. *Pytannia literaturoznavstva*, 2015, no. 91, pp. 69–80. (in Ukrainian).

Стаття прийнята до друку 15.10.2015 р.